

RAFINERIA CZECHOWICE

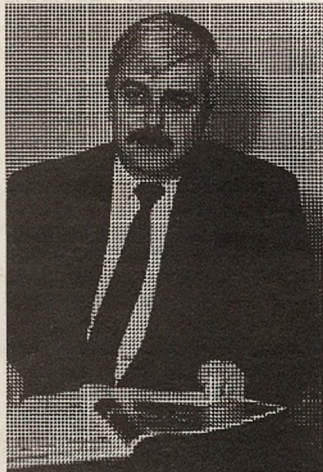
MINEŁO 90 LAT PRACY NASZEGO ZAKŁADU. BYŁO RAZ LEPIEJ. RAZ GORZEJ. WSZYSTKICH NURTUJE PYTANIE. CO BĘDZIE DALEJ? MAMY NADZIEJĘ, ŻE PRZYNAJMNIEJ CZĘŚCIOWEJ ODPOWIEDZI NA NIE UDZIELI BIULETYN WYDANY PRZEZ ZARZĄD ODDZIAŁU SITPN i G.

Z OKAZJI JUBILEUSZU ZAKŁADU SKŁADAMY NAJSERDECZNIJSZE ŻYCZENIA DYREKCJI, CZŁONKOM ODDZIAŁU, I CAŁEJ ZAŁODZE.

KOLEGIUM REDAKCYJNE

DO STULECIA JUŻ NIEDALEKO.

Dzień Chemika jest coroczną okazją do świętowania przez rzeszę chemików, a w niej - przez pracowników przemysłu rafineryjnego. Na codzien intensywnie pracujemy, ale w tym jednym szczególnym dniu jest czas świętowania. Jednocześnie jest to też okazja do podsumowania dokonania i wyznaczenia sobie planów na przyszłość. Obecnie działamy w szczególnych warunkach, w okresie intensywnych przemian ustrojowych i ściśle z nimi związanych przemian gospodarczych. Trwają prace nad konstruowaniem kształtu polskiego sektora rafineryjnego, jego organizacji i powiązań z kapitałem zagranicznym. Tworzy się system ekonomiczno - finansowy, na którym opierać się winna jak najszybciej gospodarka w tym sektorze i bazować również jego przyszłość. Tymi procesami jesteśmy żywo zainteresowani i staramy się je współtworzyć. W ostatnim czasie nasi przedstawiciele uczestniczą w powołanych przez Ministra Przemysłu i Handlu zespołach konsultacyjnych - w Zespole Organów Przedsiębiorstw (Leon

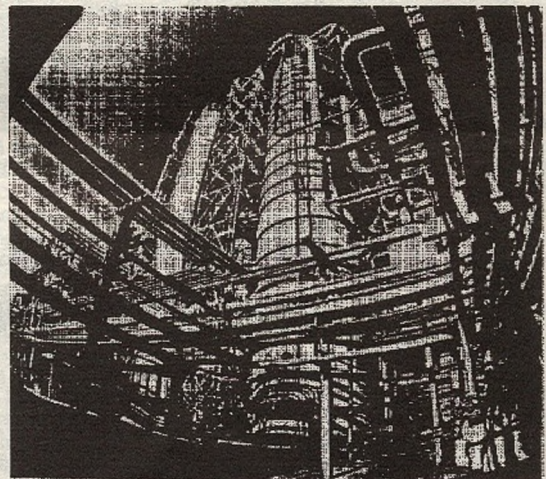

Kaplika i Piotr Dudek) i Zespole Związków Zawodowych (Stanisław Teklell i Ryszard Bliemacki.). Również dotychczas pewne koncepcje były wypracowane na spotkaniach dyrektorów rafinerii, a następnie przekazane organom decyzyjnym.

Proces wypracowania rozwiązań trwa - ostatnio wiodącą rolę odgrywa w nim Pan Minister Andrzej Olechowski, który spotykał się z nami już dwukrotnie. Z jednej strony jesteśmy niecierpliwi, aby poznać ostatecznie decyzje, co pozwoliłoby nam skoncentrować się na konkretnym wariancie rozwojowym, a z drugiej strony chcemy aby wypracowane rozwiązania były dokładnie dopracowane, również pod kątem nie tylko przyszłości rafinerii w Płocku i Gdańsku, ale aby uwzględniały również przyszłość naszą i pozostałych rafinerii południowych. A to wymaga czasu. My jednak nie czekamy biernie.

Intensywnie dostosowujemy się do nowych warunków. Od półtora roku działka marketingu. W zeszłym roku zaczęli działać w terenie akwizytorzy, powołano szefa sprzedaży, któremu podporządkowany jest nie tylko dział zbytu ale i inne działy uczestniczące w procesie sprzedaży: dział transportu samochodowego i ko-

c.d. na stronie 2

RYS HISTORYCZNY.

Każdy jubileusz jest okazją do składania życzeń na przyszłość, do rozważań nad teraźniejszością. Jest również okazją do wspomnień, do chwili zadumy nad historią, do sięgnięcia w odległą w czasie przeszłość. Właśnie o powstaniu i pierwszych latach pracy Naszego Zakładu opowiada ten artykuł.

W 1899 roku amerykański koncern SOKONY VACUM OIL INCORPORATION NEW YORK założył w Budapeszcie Spółkę Akcyjną VACUM OIL COMPANY. W początkach swojej działalności Spółka zajmowała się dystrybucją, na terenie ówczesnych Austro - Węgier, olejów smarowych produkowanych przez zakłady koncernu.

Pomyślny rozwój Spółki spowodował podjęcie decyzji o budowie własnych rafinerii, przetwarzających ropę naftową wydobywaną w Europie. Na miejsce budowy wybrano miejscowości: Czechowice na Śląsku Cieszyńskim oraz Almasfuzito na Węgrzech.

Dlaczego Czechowice? Na wybór tej lokalizacji miał wpływ szereg czynników. Opłaty za przewóz ropy koleją, jako surowca dla rafinerii, wynosiły w tym czasie niespełna 1/3 taryfy kolejowej obowiązującej dla produktów gotowych. Bliskość poważnych konsumentów. Jakimi były okręgi przemysłowe: Ostrawsko - Karwiński oraz Górnosląski, powodowała że koszty transportu surowca i pro-

c.d. na stronie 4

DO STULECIA JUŻ NIE DALEKO. c.d.

olejowego, dział marketingu. Powstał nowy budynek działu zbytu i uproszcza się obsługa naszych klientów, skróciła ich droga wędrówki po rafinerii. Utworzyliśmy wspólnie z prywatnymi przedsiębiorstwami szereg hurtowni naszych wyrobów na terenie poszczególnych województw i stale rozbudowujemy tę sieć i udoskalamy zasady współpracy. Ścisłe współpracujemy z kilkoma prywatnymi stacjami benzynowymi na terenie województw katowickiego i śląskiego, które w zamian za dostawę paliw promują sprzedaż naszych olejów silnikowych, zwłaszcza tych najnowszych - GRAND ALFA i GRAND BETA. Udoskalamy również naszą współpracę z CPN - em i nadajemy tej współpracy nową, przyszłościową jakość. Weszliśmy też samodzielnie w dziedzinę handlu zagranicznego, zwłaszcza w imporcie komponentów paliwowych - tu też można zarobić na eliminacji pośredników. Nowej działalności uczymy się intensywnie, stale coś trzeba udoskonalać - przez całe lata nie było potrzeby zabiegać o klienta, dzisiaj klient jest autentycznie panem i jego lekceważenie byłoby oddawaniem pola konkurencji.

Konkurencja dla nas jest nie tylko import; pojawia się ona także ze strony pozostałych polskich rafinerii. Mimo, że wolelibyśmy nie przeznaczać środków na konkurencję z kolegami, to jednak i na to wyzwanie trzeba szukać odpowiedzi. Osobiście liczę, że nadejdą znów czasy, kiedy krajowe rafinerie będą ze sobą ściśle współpracować, a nie konkurować, a wygospodarowane w ten sposób dodatkowe środki zostaną skierowane na ich gruntowną modernizację i dostosowanie do działania na wolnym rynku, jakiego w Polsce należy oczekiwać już za kilka lat. Na razie jednak, wykorzystując naszą świetną rynkową lokalizację i skierowane do nas życzenia naszych klientów, poszerzamy naszą ofertę towarową i to zarówno pod względem nowych gatunków produktów jak i dogodniejszych dla klientów opakowań. Wprowadziliśmy na rynek nowe gatunki olejów hydraulicznych, poszerzamy asortyment smarów, olejów obróbkowych. Produujemy już ekologiczną benzynę z dodatkiem etanolu i angażujemy się w próby produkcji olejów napędowych z dodatkiem produktów z przerobu oleju rzepakowego. Produkowanym od półtora roku szlagierem rynkowym jest olej opałowy do palenisk domowych, którego produkcja nie może nadążyć za popytem, zwłaszcza w okresie zimowym. Produkcja niskoszlarkowego oleju napędowego tzw. "EKODIĘSLA" to także nasze osiągnięcie. W przygotowaniu są nowe wyroby poszerzające naszą ofertę towarową. W chwili, gdy te słowa będą już wydrukowane, nasze oleje powinny się też pojawić na rynku w pięciolitrowych opakowaniach. Niedługo też dostępne będą smary w puszkach, które uzupełnią ofertę opakowań innych niż beczki i hoboki. Rozwija się sprzedaż smarów w wiaderkach. Myślimy o wprowadzeniu dogodniejszych dla niektórych klientów małych opakowań dla takich produktów, jak oleje obróbkowe, hydrauliczne i oleje silnikowe.

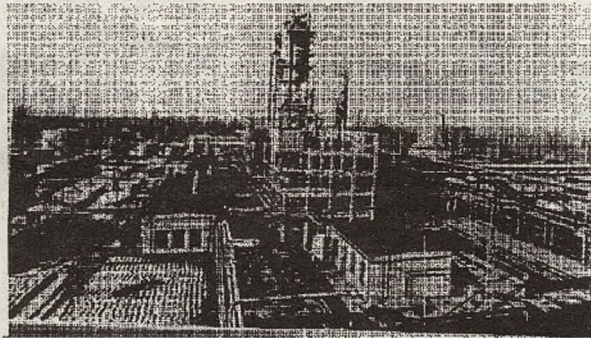
Ambitne plany hamowane są przede wszystkim przez ograniczone środki na ich realizację - nie da się wszystkiego zrobić naraz, gdy tak wiele jest do zrobienia.

Zdecydowane zmiany techniczne i ekologiczne wymagają setek miliardów złotych. Sporo łożymy na ekologię - w zeszłym roku zmodernizowano kołownię Terpensu i zainstalowano jeden wewnętrzny pływający dach w zbiorniku z benzyną. W tym roku zainstalujemy dwa takie dachy w kolejnych zbiornikach, co znacznie obniży emisję węglowodorów do atmosfery. Trwają prace nad rozwiązaniem problemu smół z dołów kwasowych - dotychczasowe doświadczenia dają podstawy do optymizmu, że uda się ten problem rozwiązać w sposób bezpieczny dla środowiska. Także powinno nam się udać ograniczyć ilość i poprawić jakość ścieków metodą ich flotacji. Również ziemia zalejona z filtru winna znaleźć właściwe zagospodarowanie.

Nie od rzeczy w tym miejscu będzie zaznaczyć, że opłaty za korzystanie ze środowiska stanowią znaczny stale wzrastający - szybko - i innych - element naszych kosztów. Aby te opłaty obniżyć, trzeba sporo inwestować, nawet kosztem innych zadań produkcyjnych. Te koszty może również w znacznym stopniu ograniczać każdy przez oszczędność i staranność w pracy - każda kropla wody i produktu to dodatkowy koszt, tak samo jak źle wyregulowany palnik, nadmiar pary, niestaranne odwadnianie zbiorników itp. Z tych drobnych kwot naprawdę robią się miliardy, które by można zaoszczędzić.

Oddział Badawczo - Wdrożeniowy już przeprowadził się do nowej siedziby, a jeszcze w tym roku wprowadzić tam powinna się też Przychodnia Zdrowia.

W lipcu chcemy rozpocząć budowę na terenie byłej rafinacji kwasowej nowej instalacji o poziomie technicznym na młakę końca bieżącego stulecia - instalacji produkcji olejów technologicznych. Ta duża i rozwijająca się grupa produktów wymaga coraz większej dokładności - tę dokładność zapewni dokładne dozowanie z użyciem wag tensometrycznych, sterowane komputerem zestawianie produktów. Instalacja pracować będzie również według nowej ideologii - nie na zapas, a dokładnie pod konkretne zamówienie klienta. Inwestycja powinna zamknąć się w 18 miesiącach.

KIERUNKI ROZWOJU ZAKŁADU

Obecnie, kiedy prace nad restrukturyzacją przemysłu rafineryjnego są w toku, nie można jeszcze ostatecznie i jednoznacznie określić przyszłościowego kształtu naszych zakładów, nie mniej jednak niezależnie od sposobów przekształceń z dużą dozą prawdopodobieństwa można wyznaczyć dziedziń, podlegające rozwojowi. Pierwszy kierunek to rozwój produkcji nowych wyrobów, wypełniających zapotrzebowanie naszych klientów i spełniających nowe i przyszłościowe standardy ekologiczne i jakościowe. Trzeba podkreślić, że ten kierunek z różnym nasileniem jest realizowany od lat ale ostatnio ze względu na konkurencję rynkową uległ zintensyfikowaniu. Nowością jest podejmowanie produkcji nowych grup wyrobów dotychczas u nas nie wytwarzanych. Przykładem jest podjęcie w br. produkcji całej gamy olejów hydraulicznych HYDRAX oraz hydrauliczno - przekładniowych GEROKOP. U uruchomienie produkcji etyliny z udziałem etanolu postawiło nas w wąskim gronie producentów tego bardziej ekologicznego paliwa z wykorzystaniem biologicznych a więc odtwarzalnych surowców.

Prowadzone prace badawczo - rozwojowe, motywowane z jednej strony wzrastającymi wymaganiami odbiorców wynikającymi z rozwoju techniki, a z drugiej strony wymaganiami środowiska naturalnego, winny doprowadzić do uruchomienia produkcji kolejnych nowych wyrobów, spełniających oba te wymagania, a mianowicie:

- olejów silnikowych polisyntetycznych
- biodegradowalnych olejów do silników dwusuwowych
- przemysłowych olejów przekładniowych
- mikroemulsji dla hydrauliki słowej
- mikroemulsji do obróbki metali
- nowych gatunków smarów
- oleju napędowego z udziałem estrów metylowych kwasów z oleju rzepakowego.

Dzięki systematycznemu wyposażeniu własnego zaplecza badawczego w nowoczesne instrumenty, część prac prowadzona jest samodzielnie, a w niektórych dziedzinach badań chcemy doprowadzić do pełnej naszej samodzielności.

W ramach OBW uruchamiamy własne badania w dziedzinie ekologii. Posiadana aparatura umożliwia obecnie wykonywanie wielu specjalistycznych pomiarów. Nowe pracownie pozwolą na własne prace badawcze dla rozwiązania starych i nowych ekologicznych problemów.

Drugi kierunek, to techniczna modernizacja instalacji istniejącego zakładu. Ten kierunek, ze względu na wysokość nakładów, w większym stopniu zależy jest od przyszłych rozwiązań restrukturyzacyjnych i prywatyzacyjnych, a przede wszystkim od systemu ekonomiczno - finansowego, jaki już niedługo powinien być ustalony dla polskiego sektora naftowego i będzie obowiązywał przez kilka lat, w okresie dostosowania tego sektora do działania na zupełnie wolnym rynku.

Nakłady i prowadzone prace dotyczą dwóch podstawowych zagadnień:

- działań proekologicznych takich, jak: ograniczenie emisji, zwłaszcza węglowodorów (zabudowa dachów pływających w zbiornikach), zmniejszenie ilości i poprawa jakości ścieków (zamykanie obiegów i flotacji ścieków), utylizacja odpadów, a w szczególności smół parafinacyjnych i zalejenie ziemi pofiltrurowej, zmniejszenie strat surowców i ograniczania zużycia mediów energetycznych.
- działań modernizacyjnych i odtworzeniowych, a między innymi: budowa instalacji do produkcji olejów technologicznych, nowa wytwórnia azotu, uruchomienie detalizacji smarów do puszek, częściowa modernizacja wytwórni smarów, instalacja nowych wag: wagowej i kolejowej, nowy blending olejów silnikowych.

DO STULECIA JUŻ NIEDALEKO. c.d.

W lipcu też będzie oddana do użytku nowa waga samochodowa, zdolna wciążyć wszystkie przyjeżdżające do nas pojazdy, w tym i te najdłuższe. Jeszcze w tym roku również powinna być zakwalifikowana nowa waga kolejowa, a także ruszyć nowa wytwórnia azotu. Inwestycja wymaga smarowni - w tej dziedzinie mamy najsilniejszą pozycję rynkową, ale aby ją utrzymać musimy dostosować się do nowych wymagań.

Ograniczoność środków na inwestycje i remonty mogła by być częściowo zrekompensowana zaangażowaniem własnych służb remontowych w wykonawstwo inwestycyjne - jest to droga, którą idą inni, starając się lepiej wykorzystać posiadany potencjał. Bardzo liczę też na rozwiązanie szeregu zakładowych problemów przez zespoły pracownicze.

Kontynuowana jest komputeryzacja zakładu, coraz bardziej oparta o własne komputery, co być może jeszcze w tym roku pozwoli nam w pełni uniezależnić się od "Petrolinformu".

Nasza pomysłowość zależy od zwiększania przychodów ze sprzedaży przy jednoczesnym obniżaniu kosztów. Te dwa podstawowe zadania każdy musi sobie na codzień tłumaczyć na język swojego stanowiska pracy.

Budujemy wspólnie pomyslność naszego Zakładu, bo w ten sposób budujemy naszą własną pomyslność. Powszechnie przyjęcie tej zasady jest podstawą sukcesu.

Wracając jeszcze do sprawy prywatyzacji, to w naszym wypadku należy ją przede wszystkim traktować jako narzędzie dla pozyskania środków na inwestycje w sytuacji, gdy Rząd nie może gwarantować kredytów inwestycyjnych. Aby zapewnić sobie bezpieczną przyszłość trzeba w Czechowicach zainwestować około 250 milionów dolarów, a w obecnej sytuacji te pieniądze pochodzących mogą tylko z zewnątrz. Pierwszym etapem prywatyzacji jest przekształcenie w jednoosobową spółkę skarbu państwa. Może się to odbyć bądź na wniosek organów przedsiębiorstwa lub w wyniku decyzji rządowej. Ten moment jest istotny, gdyż wszystkim, którzy są pracownikami zakładu w momencie rejestracji spółki, przysługuje prawo zakupu akcji na zasadach preferencyjnych (za połowę ceny), a także przysługiwać będzie prawo otrzymania bezpłatnych akcji. Od tego też momentu pojawia się rada nadzorcza. Załoga ma prawo wybrania jednej trzeciej składu rady nadzorczej - pozostałą część wyznacza i powołuje Minister Przekształceń Własnościowych. Następnie rozpoczyna się proces wyceny przedsiębiorstwa, który kończy się w momencie udostępnienia akcji przedsiębiorstwa na giełdzie papierów wartościowych lub jego sprzedaży inwestorowi, bądź grupie inwestorów. W tym procesie też ustalana jest ostatecznie wartość jednej akcji. Posiadanie akcji upoważnia do współdecydowania o losach przedsiębiorstwa oraz do udziału w zyskach w formie dywidendy. Oczywiście decyduje większość, a na jej uzyskanie przy tak znacznym majątku nas nie stać, ale powinniśmy dążyć do tego, aby jak najwięcej akcji znalazło się w naszych rękach, bo wtedy też nasze możliwości decydowania będą znaczące. Oczywiście te wszystkie sprawy trudno wyjaśnić w kilku zdaniach, ale w miarę postępowania tego procesu Załoga otrzymywać będzie informacje dotyczące wszystkich aspektów prywatyzacji.

Za nami już 91 lat historii rafinerii - czas mierzony pracą, osiągnięciami wielu pokoleń pracowników. O tym wszystkim nie możemy zapomnieć, ale przede wszystkim musimy pamiętać o wyzwaniach dnia dzisiejszego i o przyszłości. Do stulecia już niedaleko, ale w dzisiejszych warunkach wyzwania są szczególnie trudne do podjęcia, jeśli weźmie się pod uwagę ponad 30 lat bez znaczących inwestycji i ogromny postęp, jaki w tym czasie dokonał się na świecie. Potrzebne są ogromne pieniądze na taki rozwój, który nie tylko zabezpieczyłby pracę dla nas, ale i dla naszych następców. Nie wystarczy sama chęć i afety, które mamy w ręku - trzeba jeszcze przekonać i pozyskać tych, którzy mają pieniądze. W tym kierunku idą nasze wysiłki. Musimy też być przygotowani na mniej pomyslny dla nas rozwój sytuacji, aby minimalizować jego negatywne skutki. Obecne czasy niosą nowe trudne wyzwania, którym musimy sprostać.

Musimy liczyć przede wszystkim na siebie, jak w rodzinie, bo taka wielka rodzina zawsze była Załoga naszej Rafinerii, każdy z nas w jakimś stopniu jest odpowiedzialny za jutro. Nie zawiedzmy się nawzajem. Obymy stulecie Rafinerii świętowali w jak najlepszym nastroju.

mgr Inż. Piotr Dudek
mgr Inż. Józef Mucha

KIERUNKI ROZWOJU ZAKŁADU c.d.

Od przyszłościowej organizacji sektora naftowego na południu Polski zależec będzie los modernizacji bloku olejowego, polegającej na wprowadzeniu nowych, obniżających zużycie energii, rozpuszczalników, modernizacja rafinacji furfuralom oraz modernizacja DRW-100.

Tylko budowa nowoczesnych instalacji przerobu ropy wraz z odsiarczaniem frakcji benzyny i oleju napędowego, reformingiem benzyn i hydrowyrafinacja olejów bazowych może zabezpieczyć przyszłość rafinerii i utrzymanie zatrudnienia na podobnym do dzisiejszego poziomie. Koncepcja budowy nowej części rafinerii, współpracującej z istniejącą infrastrukturą, powstała wspólnie z "Bipronaftem" w Krakowie. Wkaze ona produkcję nowoczesnych paliw z przerobu 2 mln. ton ropy w Czechosłowacji z zabezpieczeniem surowca pochodzenia naftowego do syntez w Zakładach Chemicznych w Oświęcimiu. Cała sprawa ma oprócz gospodarczego i społecznego aspektu ekologicznego. U nas powstawać będą doskonałe, mniej szkodliwe dla środowiska, paliwa, wyeliminuje się powstawanie odpadów z rafinacji ziemi olejoj, a nowa rafineria mimo dużo większego przerobu będzie mniej odczuwalna przez środowisko niż dotychczasowa. W Oświęcimiu, kosztowny energetycznie i uciążliwy ekologicznie karbid, zostanie zastąpiony etylenem. Wyeliminowało by to poważne zagrożenie dla dalszego funkcjonowania znacznej części Zakładów Chemicznych "Oświęcim". Obecna koncepcja powstała w oparciu o wcześniejsze plany budowy bloku procesów wodorowych wraz z reformingiem dla rafinerii południowych, a następnie opracowania kompleksu rafineryjno - petrochemicznego "Południe".

Trudno dzisiaj przesądzać o losach tej koncepcji, ma ona jednak znaczne szanse realizacji, jeśli uda nam się pozyskać środki na jej sfinansowanie.

W działalności rozwojowej trzeba szybko reagować na sygnały płynące z rynku, a tu poważna rola przypada działowi marketingu. Należy śledzić rozwój technik na świecie w oparciu o szeroko teraz dostępną literaturę i kontakty międzynarodowe. Plan rozwojowe są otwarte i ich udoskonalenie powinno być dziełem wielu komórek, bo przy ograniczonych środkach potrzebny jest nam wszechstronny rozwój i modernizacja.

mgr Inż. Piotr Dudek

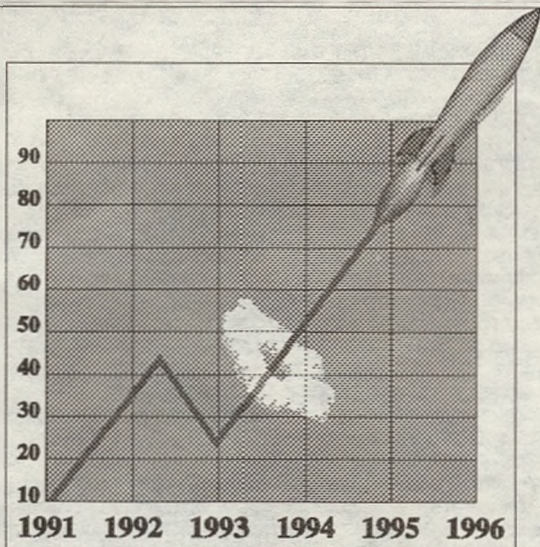

KOMPUTERYZACJA

Dobre zarządzanie przedsiębiorstwem to przede wszystkim szybkie reagowanie na stan jego kondycji finansowo - materiałowej. Dlatego też dotychczasowa żmudna i czasochłonna operacja ręcznego bilansowania tych stanów w zakładzie została wyparta w dużej mierze przez o wiele szybsze w tej pracy komputery. Na terenie zakładu położona jest kablowa sieć komputerowa zarządzana przez Zakładowy Ośrodek Elektronicznej Techniki Obliczeniowej (ZOETO). W ramach tej sieci pracują obecnie następujące systemy:

1. Gospodarka Materiałowa tj. kontrola i bilans stanów magazynowych,
  2. Zbyt tj. rejestracja sprzedaży wyrobów i płat faktur przez odbiorców,
  3. Kadry i Płace, zajmujący się ogólnym spraw osobowo - płacowych w naszym zakładzie
  4. Wdrażany obecnie system Rozliczeń Finansowo - Księgowych, który wszystkie te systemy ze sobą wiąże i wystawia kompleksową diagnozę stanu finansów w rafinerii z miesięca na miesiąc.
- Oczywiście praca na komputerach nie odbywa się tylko w ramach sieci. Poza siecią pracują niektóre biura, w których opracowuje się graficznie różnego rodzaju wydawnictwa, reprezentujące nasz zakład na zewnątrz.

MARKETING

Powstały w 1992 roku Dział Marketingu podjął działania zmierzające do zwiększenia sprzedaży produktów szczególnie olejów silnikowych, smarów oraz Atpolu.

Nacisk położony na rozpowszechnienie nleznanych na rynku nowych olejów silnikowych - GRAND ALFA i GRAND BETA. Poprzez reklamę telewizyjną, prasową i radiową osłabnięto wzrost zainteresowania i co za tym idzie wzrost sprzedaży. Dodatkowym kluczem motywacyjnym do zwiększenia obrotów olejami silnikowymi jest stosowany obecnie system sprzedaży wiązanej w stacjach benzynowych patronackich.

Poprzez utworzenie 21 hurtowni produkty Rafinerii Czechowice są dostępne w całej Polsce.

Stworzono system reklamy wyrobów Rafinerii w postaci ulotek reklamowych, plakatów, folderów, plafondów, wózków na oleje silnikowe itp. W celach reklamowych Rafineria zakupiła samochód CINQUECENTO, który w barwach Rafinerii, w pięknej oprawie plastycznej startuje w rajdach samochodowych, reklamując Rafinerię przez jej bardzo dobre produkty. Należy tu podkreślić, że w ostatnio rozegranym 21 Rajdzie "ELMOT" w Świdnicy załoga Rafinerii Czechowice Mariusz Fłor - Andrzej Witkec startująca naszym samochodem zdecydowanie wygrała klasę A-7 z przewagą 11 minut 36 sekund nawiązując na niektórych odcinkach walkę z dużo mocniejszymi samochodami jak Toyota Corolla, Opel Corsa, Polonez, Łada.

Cinquecento rafineryjne startuje na oleju GRAND BETA.

Cały ten system prowadzi do rozpowszechnienia informacji o Rafinerii oraz jej produktach.

Udział w wystawach i targach dodatkowo powiększa grono odbiorców i użytkowników produktów Rafinerii.

W kwietniu b.r. zorganizowano wystawę fotograficzną w sali bielskiego NOT, na której oprócz olejów silnikowych zaprezentowano po raz pierwszy rajdowe Cinquecento. Udział w Międzynarodowych Targach Motoryzacyjnych w Poznaniu powiększył liczbę istniejących hurtowni oraz pozwolił rozpowszechnić informacje o naszej firmie i jej produktach. W najbliższej przyszłości będziemy brać udział w targach "STACJA PALIW 93" w Warszawie, a we wrześniu w targach "SIMMEX 93" gdzie naszą ofertę trafi do bardzo szerokiej grupy odbiorców jak górnictwo.

mgr Inż. Mikołaj Koba

PREWENCJA

W styczniu 1992 roku powołano Dział Prewencji, skupiający działania wszystkich służb, mających wpływ na bezpieczeństwo: pożarowe, bezpieczeństwo i higienę pracy, oraz ochronę środowiska.

Koordinacja działań w/w służb ma szczególne znaczenie z uwagi na charakter produkcji Przedsiębiorstwa. Jego wpływ na środowisko, usytuowanie w przemysłowym regionie kraju.

Po pamiętnej tragedii 1971 roku w SZR od ponad 20 lat prowadzi wielokierunkową działalność prewencyjną i konsekwentnie realizują wszechstronny program zmierzający do radykalnego ograniczenia zagrożeń pożarowych. Realizacja tego programu - zakończona została na przełomie lat 80-tych i 90-tych. Radykalnie uległo poprawie bezpieczeństwo pożarowe i wybuchowe. Zmodernizowano i unowocześniono bazę materiałowo - techniczną

RYS HISTORYCZNY c.d.

duktów były zdecydowanie niższe w porównaniu do rafinerii położonych we wschodniej Galicji. Wreszcie w sąsiednich Dzielnicach istniał już węzeł kolejowy, łączący obie miejscowości z rozpośnonymi terenami Borysławia i Drohobycza.

Budowę rafinerii rozpoczęto w marcu 1903 roku. Prace budowlane postępowały szybko i w roku 1905 rafineria była gotowa do rozpoczęcia przeróbki ropy naftowej. Przeróbka prowadzona była w leżących kotłach destylacyjnych, benzynę rektyfikowano w kotłach ogrzewanych parą wodną, naftę świelinę rafinowano kwasem siarkowym, lekkie oleje parafinowe filtrowano na prasach filtracyjnych, parafinę odolejono przez pocenie, a oleje smarowe rafinowano kwasem i ziemią odbarwiającą.

Początkowa zdolność produkcyjna wynosiła 12000 barytek ropy na miesiąc, czyli 1900m³/m-c. Ze względu na duże zyski otrzymane ze sprzedaży produktów możliwe było zwiększenie produkcji przez dalszą rozbudowę zakładu. W 1908 roku rafineria przerabiała już 30000 barytek ropy miesięcznie (4770m³/m-c).

Od tamtej pory minęło wiele lat. Nieraz pleczyły się trudności, zagrożone było istnienie Zakładu. Lecz dzięki zaangażowaniu pracowników Rafineria rozwijała się i modernizowała. I właśnie, mimo trudnych czasów, dlatego teraz miałoby być inaczej...

WAŻNIEJSZE WYDARZENIA Z HISTORII RAFINERII CZECHOWICE

- 1903 - marzec - rozpoczęcie budowy rafinerii
- 1905 - inauguracja przeróbki ropy naftowej w Czechowicach (leżące kotły destylacyjne)
- 1930 - budowa pierwszej w kraju instalacji rurowo - wieżowej wg. systemu Foster - Wheeler (zdolność przeróbki 60tys. ton rocznie)
- 1944 - sierpień - zbombardowanie rafinerii przez lotnictwo alianckie
- 1945 - styczeń - dalsze uszkodzenie rafinerii wskutek działań wojennych prowadzonych na terenie Czechowic
- 1945 - czerwiec - podjęcie przeróbki ropy naftowej
- 1948 - zakończenie odbudowy zakładu
- 1952-54 - budowa instalacji selektywnej rafinacji olejów krezolem (pierwszy oddział produkcyjny wybudowany po wojnie)
- 1959-62 - wybudowanie i uruchomienie nowych instalacji
  - destylacji rurowo - wieżowej
  - rafinacji ciągłej paliw i olejów napędowych
  - oksydacji asfaltów
  - rafinacji selektywnej furfurałem
  - rozpuszczalnikowego odparafinowania olejów ABT
  - rafinacji kontaktowej
- 1971 - czerwiec - pożar, w wyniku którego zginęły 34 osoby, niszczy park zbiorników magazynowych i stacje rozładunku ropy
- 1971-72 - odbudowanie stacji rozładunku ropy oraz budowa nowego parku zbiorników magazynowych ropy o poj. 90 tys.m³
- 1976-81 - utworzenie Śląskich Zakładów Rafineryjnych (połączenie z Rafinerią Nafty Trzebnia)
- 1985 - przejęcie od Zakładów Chemicznych "Hajduki" wydziału przeróbki oleju talowego
- 1988 - uruchomienie produkcji kleju papieckiego
- 1992 - uruchomienie nowej linii konfekcjonowania olejów

Opracował na podstawie materiałów Inż. Józefa Pustelnika mgr Inż. Piotr Glinka

dla zakładowej straży pożarnej - rozbudowa straży, zakup nowoczesnej techniki pożarowej, modernizacja urządzeń zaopatrzenia w wodę p.poż., łączności. Równoległe z programem modernizacyjnym wdrożono kompleksowy system prewencyjny ochrony przeciwpożarowej, który sprawdził się w praktyce.

W celu dalszej poprawy stanu bezpieczeństwa pożarowego, jak również zmniejszenia uciążliwości SZR dla środowiska i poprawy bezpieczeństwa pracy przewiduje się kontynuację lub rozpoczęcie następujących zamierzeń:

- modernizacja instalacji chłodniczej na ABT,
- hermetyzacja nalewu paliw do cystern,
- modernizacja kolektora odbioru ropy,
- utylizację smół porafinacyjnych i odpadów porafinacyjnych,

PREWENCJA c.d.

- dalszą modernizację sieci łączności i alarmowania,
- dalszą modernizację sieci hydrantowej
- modernizację wytwórni azotu
- kontynuację montażu lekkich wewnętrznych dachów pływających w zbiornikach paliw,
- zakup środków i sprzętu do zwalczania zagrożeń chemicznych i ochrony środowiska

Również prowadzimy systematyczne działania w zakresie poprawy stanu bezpieczeństwa i higieny pracy.

Opracowuje się roczne plany poprawy warunków BHP, które powstają w oparciu o kontrolę zakładu przez służby BHP, społeczne przeglądy warunków pracy i nakazy Państwowej Inspekcji Pracy i Państwowej Terenowej Inspekcji Sanitarnej.

Z ważniejszych zadań z zakresu poprawy bezpieczeństwa i higieny pracy zrealizowano w ostatnich latach:

- wymianę pomp na pompy z mechanicznym uszczelnianiem na ABT i Furfurołu,
- wyeliminowanie benzenu ze składu mieszanki rozpuszczalnika w technologii rozpuszczalnikowego odparafinowania olejów,
- hermetyzacja układu technologicznego produkcji smarów LWKP i smarów KZ, zawierających trichloroetylen,
- budowa nowej instalacji etylizacji benzyn,
- wycłuszanie hałasu w ciągu wentylacyjnym EC,
- modernizacja wentylacji nawiewnej na hall filtrów i gazu obiegowego na ABT,
- zabudowa ciągu wentylacyjnego w pomieszczeniu produkcji kleju Telakol, klejów papirniczych i miejscowych odciągów spawalniczych,
- budowa automatycznej linii do konfekcjonowania olejów,
- wyeliminowanie uciążliwości obsługi w kotłowni na Wydz.VI

Realizacja wielu z poważnych zadań miała również wpływ na poprawę bezpieczeństwa pożarowego.

Plan poprawy warunków BHP na 1993 rok przewiduje do realizacji następujące zamierzenia techniczne:

- wycłuszenie hałasu sprężarek tłokowych,
  - wykonanie stanowiska spawalniczego na EC,
  - poprawa skuteczności wentylacji na Wydz.V, w Lokomotywni, Magazynie W-tu budowlanego, Laboratorium KJ i Hamowni,
  - remonty dachów na Wydz.IV i warsztacie budowlanym,
  - remont pomieszczeń higieniczno - sanitarnych na Wydz.I, II i III
  - modernizację zasilania suwnicy i remont podtorza na EC,
- Łączny koszt tych zamierzeń mieścić się będzie w granicach 1.180 000 000 zł.

Własne laboratorium toksykologiczne wykonuje pomiary stężeń i natężeń czynników szkodliwych na stanowisku pracy. Analiza tych pomiarów pozwala na wnikliwą ocenę higieny pracy i stanowi podstawy do ustalania zadań technicznych. SZR posiadają własną Poradnię Zdrowia, gdzie wykonuje się lekarskie badania wstępne, okresowe, kontrolne. Pracownicy zatrudnieni na stanowiskach pracy, gdzie występuje narażenie na substancje lub czynniki szkodliwe, objęci są okresowymi badaniami lekarskimi. W bieżącym roku zostanie oddana do użytku nowa Przychodnia Zdrowia oraz pomieszczenia dla Oddziału Badawczo Wdrożeniowego - co poprawi warunki pracy personelu medycznego i pracowników SZR.

Ścisłe z profilaktyką p.poż. i BHP związane są działania w zakresie zmniejszenia oddziaływania SZR na środowisko.

W ostatnich latach zrealizowano szereg zadań z zakresu ochrony środowiska:

- wybudowano instalację do natleniania ścieków,
- wybudowano przepompownie ścieków na Wydz.VI,
- wybudowano węzeł pomiarowy ścieków na Wydz.VI,
- zamontowano wewnętrzne lekkie dachy pływające na zbiornikach paliwowych,
- w rejonie odpływu ścieków do rzeki Białej posadzono wierzbę energetyczną,
- zmodernizowano kotłownię na Wydz.VI.

Koszt w/w przedsięwzięć wyniósł ok. 4 600 000 000 zł. W najbliższych latach przewiduje się:

- montaż lekkich wewnętrznych dachów pływających na następnych zbiornikach z paliwem,
  - budowę ciągu utylizacji smół parafinacyjnych - sukcesywna likwidacja dołów kwasowych,
  - budowa instalacji lub urządzeń do flotacji ścieków rafinacyjnych
- Wstępne koszty realizacji w/w zamierzeń w zależności od przyjętych rozwiązań mogą się wahać od 16 000 000 000 zł do 24 000 000 000 zł - rozłożone na 2 -3 lata. Do rozwiązania zostają jeszcze problemy:
- utylizacja gazów powstających w czasie pełnienia asfaltów do bębnow i cystern,
  - zwiększanie skuteczności urządzeń do utylizacji gazów pooksydacyjnych,
  - zmiany sposobu wytwarzania proznu na DRW-600,

Jak poważne są to problemy dla SZR, mówi o tym wielkość opłat i kar ponoszonych z tytułu korzystania ze środowiska, które za 1992 rok wynosiły ponad 23 000 000 000 zł.

W 1992 roku w Warszawie - Śląskie Zakłady Rafineryjne - jako jeden z 15 dużych polskich zakładów przemysłowych podpisały Deklarację Czystszej Produkcji. Celem tej Deklaracji jest rozwój gospodarki z poszanowaniem zasobów środowiska naturalnego. Wychodząc z założeń ekorozwoju - zrównoważonego rozwoju przemysłu proponuje się wprowadzenie do produkcji i rozwoju przedsiębiorstw zasad prewencyjnego zarządzania środowiskiem naturalnym. W zakresie ochrony środowiska celem omawianych zasad jest ciągła redukcja ilości odpadów stałych, ciekłych i gazowych wytwarzanych w trakcie procesu przemysłowego, z równoczesnym osiągnięciem korzyści ekonomicznych.

Dla praktycznej realizacji Deklaracji przedsiębiorstwo:

- opracuje i wdroży projekt "Czystszej Produkcji" stosownie do metodyki przyjętej przez agencję ONZ i rozpowszechnianej w przemyśle światowym
- wprowadzi w/w projekt do rocznych i wieloletnich planów produkcji i rozwoju oraz do okresowej sprawozdawczości, wyznaczyło Pełnomocnika Dyrektora nadzorującego wykonania projektu.

Realizacja wszystkich zamierzeń z zakresu prewencji wymaga sporych nakładów finansowych, wielkiego zaangażowania wszystkich służb i załogi przedsiębiorstwa, ale w rezultacie winna przynieść wymierne efekty ekonomiczne - zmniejszenie opłat i likwidację kar, jak też niewymierne, ale może bardziej istotne - poprawę stanu bezpieczeństwa i środowiska dla wszystkich mieszkańców miasta i ludzi pracujących w naszym zakładzie.

mgr inż. Aleksander Martyniszyn

KOLEGIUM REDAKCYJNE

mgr inż. PIOTR DUDA - PRZEWODNICZĄCY
CZŁONKOWIE ZARZĄDU ODZIAŁU SITPN 4 P

12